

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA
EUROSYSTEM

KAPITOLA 8

EURÓPSKE ZÁLEŽITOSTI A MEDZINÁRODNÁ SPOLUPRÁCA

8 EURÓPSKE ZÁLEŽITOSTI A MEDZINÁRODNÁ SPOLUPRÁCA

8.1 EURÓPSKE ZÁLEŽITOSTI

EUROSYSTEM

NBS je od 1. januára 2009 spolu s ECB a národnými centrálnymi bankami členských štátov EÚ, ktoré prijali spoločnú menu euro, súčasťou Eurosystemu. Guvernér NBS je z titulu svojej funkcie členom Rady guvernérov ECB, najvyššieho menovopolitického orgánu zodpovedného najmä za výkon menovej politiky krajín eurozóny. Zároveň je členom Generálnej rady ECB, dočasného rozhodovacieho orgánu, ktorý bude existovať dovtedy, kým všetky členské štáty EÚ neprijmú spoločnú menu.

Rozhodovacie orgány ECB sa pri výkone svojich úloh obracajú na výbory Eurosystemu/Európskeho systému centrálnych bánk, ktoré sú zriadené pre všetky základné oblasti pôsobnosti centrálnych bánk. Na práci výborov a ich pracovných skupín, sa počas roku 2010 priamo podieľalo viac ako 70 zástupcov NBS. Participácia odborných útvarov NBS na úlohách Eurosystemu predstavuje významnú časť aktivít banky.

EURÓPSKA ÚNIA

Guvernér NBS sa zúčastnil pravidelných neformálnych zasadnutí Rady ministrov pre hospodárske a finančné záležitosti EÚ (ECOFIN), ktoré sa uskutočnili v hlavných mestách predsedajúcich krajín Rady EÚ – v apríli 2010 v Madride a v septembri 2010 v Bruseli. Počas roku 2010 sa zástupcovia NBS taktiež zúčastňovali na aktivitách vybraných výborov a pracovných skupín Rady EÚ a Európskej komisie, napr. rokovaní Hospodárskeho a finančného výboru (EFC).

EURÓPSKA SPOLUPRÁCA V OBLASTI DOHLADU

V reakcii na finančnú krízu zriadila Európska komisia ešte v novembri 2008 skupinu odborníkov a poverila ju vypracovaním odporúčaní o tom, ako posilniť spoluprácu v oblasti dohľadu na európskej úrovni tak, aby to prispelo k obnoveniu dôvery vo finančný systém. Vo svojej záverečnej správe (tzv. De Larosièrova správa) skupina odporučila vytvorenie nového modelu dohľadu nad európskymi finančnými inštitúciami a trhmi v záujme posilniť všeobecnú finančnú stabilitu v Európskej únii.

V nadväznosti na túto správu Európska rada schválila 24. novembra 2010 znenia nariadení a smernice, na základe ktorých vznikol 1. januára 2011 Európsky systém finančného dohľadu (ESFS), ktorý pozostáva z nasledovných orgánov:

- Európsky výbor pre systémové riziká (ESRB),
- Európsky orgán pre bankovníctvo (EBA),
- Európsky orgán pre poisťovníctvo a dôchodkové poistenie zamestnancov (EIOPA),
- Európsky orgán pre cenné papiere a trhy (ESMA),
- Spoločný výbor európskych orgánov dohľadu,
- príslušné orgány alebo orgány dohľadu v členských štátoch.

Hlavným cieľom ESFS je zabezpečiť, aby sa pravidlá, ktoré sa vzťahujú na finančný sektor, náležite uplatňovali s cieľom chrániť finančnú stabilitu a zabezpečiť dôveru vo finančný systém ako celok a dostatočnú ochranu pre užívateľov v oblasti finančných služieb. Dohľad nad finančným trhom sa delí na dve hlavné oblasti – dohľad nad obozretným podnikaním finančných inštitúcií, ktorým sa zaoberajú európske orgány dohľadu, a makroprudenciálny dohľad nad finančným systémom EÚ, ktorý je v pôsobnosti ESRB. Európske orgány dohľadu nahrádzajú doterajšie poradné výbory Komisie pôsobiace na tretej úrovni Lamfalussyho procesu – CEBS, CEIOPS a CESR¹⁷.

NBS je členom všetkých týchto inštitúcií, v každej z nich bude mať svojho zástupcu v jej najvyššom orgáne. Experti NBS sa budú zúčastňovať na rokovaní jednotlivých pracovných skupín, v ktorých budú pracovať na príprave vykonávacích a regulačných predpisov, odporúčaní a usmernení.

8.2 SPOLUPRÁCA NBS S MEDZINÁRODNÝMI INŠTITÚCIAMI

MEDZINÁRODNÝ MENOVÝ FOND (MMF) A SVETOVÁ BANKA

Najvýznamnejšími míľnikmi roku 2010 týchto brettonwoodských inštitúcií boli schválenie

¹⁷ Výbor európskych orgánov bankového dohľadu (CEBS) so sídlom v Londýne je nahradený Európskym orgánom pre bankovníctvo – European Banking Authority (EBA), Výbor európskych orgánov dohľadu nad poisťovníctvom a dôchodkovým poistením zamestnancov (CEIOPS) so sídlom vo Frankfurt nad Mohanom je nahradený Európskym orgánom pre poisťovníctvo a dôchodkové poistenie zamestnancov (EIOPA), Výbor európskych regulačných orgánov cenných papierov (CESR) so sídlom v Paríži je nahradený Európskym orgánom pre cenné papiere a trhy (ESMA).

reformy kvót a riadenia MMF v decembri 2010 a schválenie navýšenia kapitálu Svetovej banky v apríli 2010. Hlavnými podujatiami boli jarné a výročné zasadania MMF a SB v apríli a októbri 2010, na ktorých sa zúčastnil guvernér NBS vo funkcii guvernéra za SR v MMF.

V roku 2010 sa zvýšila angažovanosť SR voči MMF. K 31. decembru 2010 poskytla SR prostredníctvom Finančného transakčného plánu (FTP) približne 64,6 mil. SDR. Vo februári 2010 vstúpila do platnosti bilaterálna dohoda medzi SR a MMF, na základe ktorej SR poskytla v roku 2010 MMF zdroje vo výške 26,83 mil. SDR.

V júli 2010 sa v SR uskutočnila pravidelná misia pracovníkov MMF v rámci konzultácií podľa čl. IV Dohody o MMF k hospodárskym politikám SR. Okrem toho ukončil MMF v júli 2010 aj konzultácie k otázkam menovej a devízovej politiky eurozóny, ktorá je spoločná pre všetky krajiny eurozóny. Z pravidelných aktivít MMF, do ktorých sa SR zapojila v roku 2010, možno spomenúť napr. aktualizáciu Ročnej správy o devízovom režime a devízových obmedzeniach (AREAER).

V roku 2010 SR poskytla príspevok Medzinárodnému združeniu pre rozvoj (IDA) vo výške 680 tis. € a Iniciatíve pre mnohostranné odpustenie dlhov (MDRI) vo výške 30 tis. €. Prostriedky boli poskytnuté na základe záväzku v rámci prístúpenia SR k 15. doplneniu zdrojov IDA a financovaniu MDRI. Zároveň sa SR podieľala na rokovaniach o 16. doplnení zdrojov IDA.

ORGANIZÁCIA PRE HOSPODÁRSKU SPOLUPRÁCU A ROZVOJ (OECD)

V roku 2010 NBS navštívili zástupcovia štruktúrálnej a politickej misie OECD, ktorá sa uskutočňuje pravidelne ako súčasť prípravy komplexného hodnotenia ekonomiky SR vo Výbore pre ekonomické prehľady OECD. Zástupcov štruktúrálnej misie prijala generálna riaditeľka odboru menovej politiky NBS. Politická misia v NBS sa konala za účasti guvernéra NBS. Závery misie sa premietli do Ekonomického prehľadu SR za rok 2010, ktorý verejnosti predstavil generálny tajomník OECD Angel Gurría na Medzinárodnej ekonomickej konferencii v Bratislave.

EURÓPSKA BANKA PRE OBNOVU A ROZVOJ (EBOR)

V máji 2010 sa v Záhrebe na svojom výročnom zasadnutí stretla Rada guvernérov Európskej

banky pre obnovu a rozvoj. Členom slovenskej delegácie bol viceguvernér NBS. Hlavnými diskusnými témami boli úloha EBOR v procese zotavovania regiónu po kríze a budovanie udržateľného rastu. Rada guvernérov EBOR na zasadnutí okrem iných úloh schvaľovala Strednodobú stratégiu EBOR na roky 2011 – 2015.

8.3 MEDZINÁRODNÁ ČINNOSŤ NBS V OBLASTI DOHĽADU

BANKA PRE MEDZINÁRODNÉ ZÚČTOVANIE

Výročné zasadnutie akcionárov BIS sa konalo v júni 2010 za účasti guvernéra NBS. Pravidelné dvojmesačné zasadnutia guvernérov BIS sa venovali riziku úrokovej sadzby vo finančnom systéme, reakciám na prílev kapitálu, návrhom Bazilejských výborov na reformy a správe výboru Irwina Fischera o štatistike centrálnych bánk. NBS aj v roku 2010 spolupracovala na aktivitách skupiny zaoberajúcej sa riadením centrálnych bánk (Central Bank Governance Group).

OSTATNÉ MEDZINÁRODNÉ DOHĽADOVÉ INŠTITÚCIE

V súvislosti so záväzkami NBS voči medzinárodným organizáciám, Európskej centrálnej banke, výborom EÚ a pod. sa pracovníci útvaru dohľadu nad finančným trhom pravidelne zúčastňujú rokovaní rôznych pracovných skupín a výborov. Útvar dohľadu sa vo významnej miere v roku 2010 podieľal aj na spolupráci so zahraničnými regulátormi, najmä v súvislosti s výkonom dohľadu nad bankovými a poisťovacími skupinami, účasťou v pracovných skupinách a výboroch medzinárodných inštitúcií, ako napr. Výboru európskych orgánov bankového dohľadu (CEBS), Výboru európskych orgánov dohľadu nad poisťovníctvom a zamestnaneckými penzijnými fondmi (CEIOPS) a Výboru európskych regulátorov cenných papierov (CESR).

V rámci Európskeho systému centrálnych bánk pracoval Výbor pre bankový dohľad (BSC). Jednou z jeho úloh bolo aj monitorovanie a hodnotenie vývoja v európskom finančnom sektore z pohľadu finančnej stability. Rada guvernérov ECB rozhodla na svojom 298. zasadnutí o jeho zrušení k 1. januáru 2011 a vytvorení nového Výboru pre finančnú stabilitu (Financial Stability Committee – FSC). Doterajšie úlohy BSC a činnosť vykonávanú jeho pracovnými skupinami by mal prevziať buď FSC, alebo Poradný technický výbor

ESRB, čo však bude ešte predmetom rozhodovania. Dôvodom bolo posilnenie mandátu výboru v oblasti finančnej stability a zníženie možného prekryvania kompetencií s Európskym orgánom pre bankovníctvo. Úlohou FSC bude monitorovať a hodnotiť finančnú stabilitu eurozóny, príprava stanovísk ECB, hodnotenie dopadov regulácie a výmena informácií v oblasti finančnej stability a poskytovanie podpory v oblasti finančnej stability pre ostatné výbory ESCB.

CEBS bol výborom zloženým zo zástupcov bankových dohľadov a zástupcov centrálnych bánk Európskej únie. Medzi jeho úlohy patrila tvorba odporúčaní Európskej komisii, implementácia smerníc spoločenstva, zlepšenie spolupráce a výmeny informácií medzi bankovými dohľadmi. Zameriaval sa hlavne na pravidlá pre kapitálové požiadavky pre finančné inštitúcie z dôvodu zabezpečenia užšej prepajiteľnosti kapitálu finančných inštitúcií s rizikami, ktorým sú vystavené. V rámci CEBS boli vytvorené rôzne pracovné a expertné skupiny. Súčasťou CEBS bola aj Groupe de Contact (GdC) – expertná skupina zameraná na harmonizáciu postupov dohľadu a výmenu informácií.

Úlohou CESR bolo zlepšiť koordináciu medzi orgánmi dohľadu v oblasti cenných papierov v rámci Európskej únie, pôsobiť ako poradná skupina Európskej komisie a aktívne pracovať na zabezpečení konzistentnej a včasnej implementácii komunitárnej legislatívy v členských štátoch.

CEIOPS bol Výbor európskych orgánov dohľadu nad poisťovníctvom a zamestnaneckými penzijnými fondmi, založený rozhodnutím Európskej komisie. Členmi CEIOPS-u boli dohľadacie inštitúcie poisťného sektora a sektora zamestnaneckých penzijných fondov členských štátov EÚ. Prioritnou úlohou, na ktorú výbor kládol v poslednej dobe dôraz, bol projekt Solventnosť II.

Súčasťou činnosti útvaru dohľadu nad finančným trhom bola v roku 2010 aj spolupráca s dohľadmi z iných krajín, a to najmä s dohľadmi materských bánk alebo poisťovní, ktorých dcérske banky alebo poisťovne majú sídlo na území SR. Spolupráca dohľadov prebieha na bilaterálnej aj multilaterálnej úrovni. V posledných rokoch je to najmä činnosť kolégií dohľadov pre jednotlivé bankové alebo poisťovacie skupiny. Útvar dohľadu je členom 11 kolégií dohľadov v oblasti bankovníctva, z toho 9 pre banky a 2 pre pobočky zahraničných

bánk a 11 kolégií dohľadov nad cezhraničnými poisťovacími skupinami.

8.4 ZAHRANIČNÁ TECHNICKÁ POMOC

NBS sa v roku 2010 spolu s ďalšími trinástimi centrálnymi bankami Eurosystemu zapojila do programu Crisis Response Package. Program technickej pomoci, ktorý operatívne pripravila ECB v spolupráci s MMF a SB ako reakciu na súčasnú finančnú krízu, je zameraný výlučne na podporu dohľadu u ôsmich kandidátov a potenciálnych kandidátov na vstup do EÚ (Chorvátsko, Macedónsko, Bosna a Hercegovina, Albánsko, Čierna Hora, Turecko, Srbsko, Kosovo). Program je rozdelený do troch komponentov: 1. systém vzdelávacích seminárov, 2. spolupráca pri návrhoch opatrení na zvýšenie obozretnosti dohľadov v jednotlivých krajinách a 3. simulácia cezhraničnej spolupráce dohľadov. NBS sa zapojila do prvých dvoch komponentov, a to v rámci 1. komponentu súborom seminárov na témy Pilier II, ICAAP/SREP, hodnotenia a merania rizík. V rámci 2. komponentu regulátori NBS pomôžu Centrálnej banke Čiernej Hory dopracovať v jej dohľade chýbajúce opatrenia v oblasti Pilier II, v licencovaní bánk a v IAS/finančnom reportingu.

NBS sa zároveň zapojila aj do prípravy programu technickej pomoci Eurosystemu pre Narodna banka Srbije (Národnú banku Srbska), ktorý bol schválený Radou guvernérov ECB v decembri 2010.

Okrem tohto poskytovala NBS technickú pomoc aj na bilaterálnej úrovni. Tradičným prijímateľom technickej pomoci NBS bola Національний банк України (Národná banka Ukrajiny). V jej prospech sa v roku 2010 uskutočnili 3 odborné podujatia v Bratislave a Kyjeve na tému platobných a zúčtovacích systémov, menových swapov a spotových transakcií a tému prania špinavých peňazí. V marci 2010 bola podpísaná zmluva o technickej spolupráci s Нацыянальны банк Рэспублікі Беларусь (Národnou bankou Bieloruskej republiky). Na základe tejto zmluvy NBS usporiadala v roku 2010 dva odborné semináre pre expertov Národnej banky Bieloruska na tému ľudských zdrojov a tému oceňovania finančných nástrojov v súlade s IAS. Experti NBS sa zúčastnili na odborných vzdelávacích podujatiach v Bielorusku s prednáškami o archívnom a knižničnom systéme NBS, Hospodárskej a menovej únii a o zavedení eura.